

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inšerate in reklamacije. Upravišškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petitvrtsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več ko trikrat . . . 8 „

V reklamnih notkah stane enostopna garmondvrtsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 4 strani.

Jugoslovani in vzhodno cerkveno vprašanje.

Zagreb, 31. avg.

Mogočno prodira organizacijska misel. Svoj ideal bo dosegla ta misel na polju znanstva. Tudi znanstveniki uvidevajo, da more znanstveno delo doseči v polnem obsegu svoj namen samo v osredotočenju dela. Enotnega pozitivnega dela pa potrebuje zlasti tako važna akcija, kakršna se je v zadnjem času jela pri Slovanih in še posebej pri Jugoslovanih živahno razvijati, namreč cirilo-metodijska ideja o združenju vzhodne in zahodne cerkve; saj je to ideja, ki bo nje udejstvovanje po prepričanju najznamenitejših zgodovinarjev dalo zgodovinskemu razvoju cele Evrope drugačno smer. Ker torej to vprašanje ni samo teologično, ampak tudi kulturno-zgodovinsko, zasluži gotovo, da se zanimajo zanje tudi najširši sloji.

V smislu resolucije lanskega shoda slovanskih teologov na Velehradu, ki je imel namen idejo zbliznati popularizirati, se je po prizadevanju jugoslovanskih zastopnikov velehradskega odbora, vseučiliškega profesorja dr. Pazmana, ravnatelja grško-katoliškega semenišča dr. Njardija, profesorja dr. Kovačiča in dr. Grivca, sešel 30. in 31. avgusta v Zagrebu partikularni shod, na katerem so bili zastopani skoro vsi jugoslovanski teologi, med njimi navdušeni Bolgar o. Hieronim Jarakov, profesor katoliškega bogoslovja v Plovdivu, kot zastopnik bolgarskega nadškofa Menimija.

I.

Zborovanje otvori dr. Pazman; pozdravi udeležnike ter poudari, da je ta sestanek udejstvovanje resolucije lanskega velehradskega shoda, kjer se je sklenilo, naj se prireajo partikularni sestanki o vzhodno-cerkvenem vprašanju. Če se kaže zanimanje za to vprašanje na severu, kjer ga rešujeta med Čehi dr. Podlaha in dr. Tumpach, zakaj bi se ne kazalo na jugu? To vprašanje je internacionalno. Pred vsem moramo študirati vzhodno teologijo, da bomo vzbudili pri vzhodnih bratih zanimanje za-se. Ko bodo videli, da mirno, objektivno, brez strasti proučujemo njihovo kulturo, bodo prišli do prepričanja, da je vera, ki ima tako strp-

ne zastopnike, njihovi najbližja. Ta misel je duša vseh predavanj in vseh resolucij, ki govore o vzhodno - cerkvenem vprašanju.

Na predlog djakovskega profesorja dr. Rittiga izvoli zbor za svojega predsednika dr. Pazmana, kateri imenuje za tajnika semeniškega prefekta Beluhana ter prebere pozdravna pisma jugoslovanskih škofov, ki so poslali svoje zastopnike na shod. Dr. Gruden pozdravlja zborovalce v imenu ljubljanskega knezoškofa. Prišli smo med Vas, pravi govornik, navduševati se za skupne ideale. Najlepši vzgled te vzajemnosti je ravno naš prevzvišeni knezoškof; njegov vzgled naj nas budi. — Vrsto predavanj otvori vseučiliški profesor cerkvene zgodovine v Zagrebu dr. Mirko Marchetti. Vzroki razdora med vzhodno in zahodno cerkvijo ne morejo biti disciplinarne naredbe, kakor so celibat, raba neskvajenih kruhov pri sv. maši; pravi vzroki so globlji: različna, deloma nasprotujoča si značaja obeh narodov, Grkov in Rimljanov, antagonizem med bizantinskimi in rimskimi cesarji, brutalni absolutizem grških cesarjev, ki so hoteli tudi v verskih zadevah biti najvišja instanca, proti kateri ni priziva. Med Grki in Rimljani je vladalo nasprotstvo že v klasični, predkrščanski dobi. Na Rimljanih hvalijo zgodovinarji resnost in trpežnost. Grki pa so bili spekulativni narod, narod mislecev, pri tem pa zviti in lakavi in pri sosedih so živili malo zaupanja. Ko so si Rimljani v drugem stoletju Grke usvojili, se je to nasprotje le še poostriilo, ker so Grki videli, da so si Rimljani prilastili njihovo duševno imovino. Ko je Leon III. na božični večer leta 800 po Kr. obnovil starorimsko cesarstvo s tem, da je Karola Velikega kronal za rimsko-nemškega cesarja, so morali bizantinski vladarji pustiti zadnjo nado na osvojitve Italije, a sovraštva do starega Rima in Latincev niso pustili. K temu je veliko pripomogla tudi jezikovna razlika. Od Justinianovega časa dalje je začelo na vzhodu giniti znanje latinskega jezika, na zahodu pa znanje grškega.

Grki, ki so bili silno ponosni na svoje stare mislece, ki so imeli veliko veselje do dogmatiziranja; čudovita gibčnost jezika in finesa v izražanju jih je usposobljala za to; s tem pa so bile v zvezi tiste velike herezije, ki jih je pospeševal carski despotizem. Vsak krivoverski nauk pa je Rim z neverjetno sigurnostjo uvidel in zatrl;

a vsak poraz, ki ga je vzhod doživel pri svojih dogmatičnih bojih z Rimom, je kruto udaril grški narodni ponos in prepel med vzhodom in zapadom je postajal vedno globlji. Po trulanski sinodi leta 692 je bila vez med vzhodno in zahodno cerkvijo skoro popolnoma pretrgana. — Najmanj dobre volje nasproti zedinjenju je kazal oholi bizantinski dvor. Zunanja vernost je zakrivala notranjo nemoralnost. Despotični absolutizem bizantinskih cesarjev je kmalu prekosil absolutizem nekdanjih rimskih cesarjev. Vse, kar je bilo količkaj v dotiki z bizantinskim dvorom, je moralo biti sveto: palatia sacra, aeraria sacra, stabula sacra; cesarji sami so se imenovali »moja večnost«. Njihovo brutalnost pa jasno razodeva njihovo ravnanje s papeži Liberijem, Viglijem in Martinom I. Celo teologija je morala biti sužnja njihove oholosti: »Kar jaz hočem, to je cerkvena postava,« te cesarjeve besede so bile vrhovna postava vzhodne cerkve. V očigled temu se ne bomo čudili, da so škofje klečepalili pred cesarji in se bolj trudili za cesarjevo milost, nego za pravo vero. Opisane razmere niso bile kaj ugodne za ohranitev prave vere med ljudstvom. Duhovništvo pa je ljudstvo navdajalo s fanatičnim sovraštvo do Latincev, mesto da bi je vzgajalo v pravi veri. Fanatizem je šel tako daleč, da vsi poskusi zedinjenja na raznih koncilih v Lijonu 1247, v Florenci 1439 niso mogli imeti nikakega uspeha. Ljudstvo je vpilo: »Rajši s Turki, nego z Latinci!« Ta fanatizem se je bridko maščeval nad njimi. Leta 1453 je zablščal turški polumesec vrh cerkve sv. Modrosti v Carigradu. Vprašanja o uniji se je potem le redkokdo dotaknil, dokler ni veliki Leon XIII. dal tudi na to stran impulza. Naša naloga je pozitivno znanstveno delo, zlasti proučevanje vzhodne teologije, poleg tega pa je treba i na vzhodu i na zahodu dobre volje.

IV. češki katoliški shod v Pragi.

(Izvirno poročilo »Slovincu«.)

Praga, 31. avg.

Slavnostni sprevod.

Včeraj je videla stolopna Praga redko sliko, da, doslej nevideno sliko, sijajni nastop češke katoliške armade. Niti največji optimisti iz češkega katoliškega tabora se niso nadejali tako sijajne udeležbe pri slavnostnem sprevodu, kajti istega

se je udeležilo do 12.000 oseb. Dasi se je nedeljsko jutro prebudilo v rosnem dežju in je kazalo na neugodno vreme, se je po sedmi uri ipak toliko zjasnilo, da se ni bilo bati naliva. Že po sedmi jutranji uri so se jele praške ulice polniti udeležencev slavnostnega sprevoda. Med hanaške moravske in slovaške narodne noše so se v pestrih barvah mešale toalete mestnih dam in črna salonska odela katoliške inteligence. Po sedmi uri so se začeli katoliški polki zbirati na prostranem trgu okoli cerkve sv. Ljudmle na Kral. Vinogradih. Vse bližnje ulice so se napolnile z udeleženci sprevoda. Povsod je vladalo živahno nenaavadno gibanje, čim bolj se je bližal trenotek nastopa. Katoliški sprevod v Pragi — nekaj doslej popolnoma novega. Zato se je nabralo po ulicah na tisoče občinstva, somišljenikov kakor radovednežev, ki so sprevodu tvorili špalir. Točno ob 8. zjutraj se je sprevod začel pomikati. Na čelu je stopala slovaška godba, za njo zastavonoše s preko 40 zastavami. Za njimi zastopniki češkega plemstva. Ostali udeleženci so bili razporejeni po posameznih škofijah: kraljevogradska, litoměřiška, češkokobudejoviška, brnska, olomuška in dolno avstrijski Čehi in praška škofija. Neobičajno pozornost so vzbujali rudokopi iz Příbrama, Kladna, Vitkovic itd., v svojih ličnih uniformah. Sprevod je korakal po glavnih praških ulicah preko Karlovega mostu na hradčanski hrib v stolnico sv. Vida. V sprevodu je bilo zastopanih nad 200 katoliških organizacij: prosvetnih, delavskih, bralnih, gospodarskih in drugih društev. Dolgost sprevoda je znašala skoro 3 km.

Pred stolnico sv. Vida na kraljevih Hradčanih.

Ker je bila stolnica sv. Vida ob prihodu sprevoda že skoro napolnjena praškega občinstva, služile so se sv. maše v stolnici in na trgu pred stolnico. Ob 11. uri je daroval pontifikalno sv. mašo kardinal Skrbensky v stolnici, pred stolnico na trgu pa je pontifikoval kraljevogradski škof dr. Doubrava. Pri pontifikalni maši na planem so peli pevci »Češke Filharmonije«. Po končani božji službi so se vsi udeleženci podali pred nadškofijsko palačo, ki se nahaja v sosedstvu kraljevega gradu, in tu je kardinala v vzletnih besedah nagovoril moravski poslanec dr. Hruban. Kardinal je v svojem odgovoru izrazil svoje veselje nad tolikimi tisoči vernih katolikov in se posebno veselil nad Moravci, kajti tudi on

LISTER.

Skrlonosten kovčeg.

(Dalje.)

»Bil je vedno kdo za nami... Voz — ropot...«

»Ali pa se nama je samo dozdevalo. Noč je bila strašna, France, meni se zdi še vedno, da sanjam... Oh kak strah je še pred menoj... Kako ga bodo iskali, izpraševali zanj. Oh, moja glava!«

»Rekel je, da se odpelje v Brežice — še upreči sem mu moral,« se je spomnil France in gledal skozi okno na dvorišče, bernal s prsti po šipah. »Odpeljal se je, jaz sem smuknil k tebi. A nakrat je bil tu — vihtel nož nad nama... Pa hitrejši, kot njegov, je bil moj... Tičal mu je v grlu... Zaklal sem ga kot živinče — zakaj mi nisi prišla roke?«

»Vajina zadnja ura!« je kričal, mu je odgovarjala Šakonka s trudnim glasom — »on ali midva, France...«

»Po pravici ti povem, Neža, da bi bil raje mrtev, kot da uživam tak strah. O Neža, Neža, zakaj sem prišel k vam! Lahkomiselni sem bil res, a ubil nisem še nikogar, še pretepal se nisem nikoli...«

Fant se zgrudi na kolena in zajoče. Strašno zveni obupni jok v uho ženske.

Ona je zamorila to mlado življenje. Iz lahkomišljenosti, nesladnosti... Zlezla je počasi iz postelje, se bližala fantu, se hotela dotakniti njegove rame. Pa kričnil je:

»Pusti me! Tvoja roka je še krvava. Pred oltarjem si mu prisegla, pa si ga zrezala na kosce, zbasala v ta kovčeg, ki teži, težak kot ves svet, moje rame... O kam ž njim?!«

Prestrašena se umakne mlada žena, si ogleda roke. Lepe so, bele. Ni sledu na njih, da bi se trudila bogata posestnica z delom. Ni se trudila z delom — zato je prišlo tako daleč, da išče sedaj sledove krvi na dolgih tenkih prstih. Ni je, umila se je po tistem — delu — z raznimi mili, v dišeči vodi. Krvi ni — pa vendar — kaj ne diše roke po nji? Neža hiti k trinožnemu umivalniku, si umiva, tere prste. Sliši se korak na hodniku. »Vstani vendar!« vikne Neža in se nasmehne prijazno natakari, ki jima prinaša zajutrek. Zdaj šele se domisli Šakonka, da je bilo neumno od nje se ustaviti, kot navdno, pri »Kranjcu«, kjer jo vse pozna. Res, da sili človek sam v svojo pogubo.

»Dobro jutro, gospa!« se nasmehne natakari po domače, pogleda fanta, ki ji obrača hrbet, in vpraša: »Pa kje so gospod Šakon?«

»Radovedna pa si, Katrica«, se sili k šali Šakonka. »Ti je dolg čas po njem,

kaj ne? Oh saj veš, kaj so možki, skregala sva se malo po poti, on hoče v Sisek, jaz nočem. Pa je šel sam na kolodvor, saj se vrne še rad, kaj ne, Katrica?«

»Seveda se vrne rad k tako lepi ženi. Jaj! kaj pa imate vendar v tem kovčegu? Cela bala gre noter. Jaj — ali ste čitali, gospa, o tistem kovčegu na pošti v Trstu?«

»Kaj pa je bilo ž njim?«

»Oh, pomislite, gospa... Nobenega ni bilo ponj — čuden duh je prihajal iz njega... Policija je odprla in našla razmesarjeno truplo... Pomislite, te hudobe...«

»Pa so našli morilce?« vpraša Šakonka s pridrušenim glasom.

»Našli — našli. Vse se najde. Policija je jako prebrisana. Pa čakajte, prinesem vam »Agramerico«...«

Natakari odhiti. France in Neža se pogledata. Ta pogled pravi, da se hočeta obupno boriti za svobodo in življenje. V listu, ki ga prinese natakari, stoji res vse natančno popisano, umor, vzroki — slika morilca, le kazni še ni.

»Na smrt, na vislice s takim!« se razvname natakari. »Dokler ne bodo pobesili nekaj morilcev, ne moremo živeti v miru. Saj bo dobil že skoro rešilno svetinj, kdor umori kakšnega človeka. Če pa ustrelj srnjaka, bi ga najraje obesili.«

Natakari stresa nevoljno beli prtič vpraša, če ni kava dobra, ker gospa ne pije, ko bi se vendar ž njo segrela po hladni vožnji. Pa nesrečna dvojica ne sliši njenih vprašanj, sliši samo besede: na smrt!

»Na kaj naju obsodijo, če naju dobe?«, vpraša s tresočim glasom Neža, ko je natakari odšla.

»O Bog! Na kaj? To je odvisno od porotnikov. Morda se jim smili tvoja nedolžna bela krinka... Življenja ti ne vzamejo, mogoče pa da dobiš petnajst, dvajset let...«

»Dvajset let!« se stresa mlada žena.

»Kako stara bi ven prišla?...«

»Seveda, fantov ne bi več motila,« se jezno nasmeje hlapec in si briše solzne oči. Kajti smili se mu mlada žena, smili se sam sebi...«

»Ne, ne!« zakliče obupno Šakonka, »ne v ječo, ne v smrt! Dajva, misliva, kako uideva. Mislila sem že, da bi pustila kovčeg tukaj, da pride moj mož ponj. Kako sem bila nespametna. No, čuj France: Ostaneva tukaj čez noč. Kadar spi vse, greva midva s kovčegom na Krvavi potok in ga izprazniva. Zjutraj odrineva ž njim, se vrneva domov in rečeva, da je šel gospodar v Sisek. Potem se že uredi nekako.«

(Dalje prih.)

je Moravec in tembolj ga veseli, ko vidi med udeleženci svoje dobre stare znane župljane iz one fare, kjer je nekoč on kaplanoval. Slovaška godba je zaigrala pa-peško in narodno himno ter prekrasno na-rodno popevko »Morava«. Vse ljudstvo je pelo vmes in tja doli do bregov širne Vltave so se nesli glasovi vzradošenih tiso-čev.

Pregled društvenega delovanja.

Nedeljsko popoldne je bilo določeno resnemu društvenemu delovanju ali bolje generalnemu pregledu društvenega delo-vanja čeških katolikov. Na Žofinu se je posvetovalo sočasno v treh dvoranah, ki so bile do poslednjega kottička napolnjene. Društvenega posvetovanja se je udeleževalo do šest tisoč oseb. Dasi se je na Žo-finu doslej vršilo že na stotine pomembnih kongresov, ipak trdimo, da noben ni bil doslej tako številno obiskan. V dvoranah je vladala vsled napolnjenosti uprav tro-pična vročina, ali to ni plašilo občinstva, da ne bi vstrajalo do konca. Kanonik Va-něček predava o mogočem vzrastu nem-ških katolikov posebno na Vestfalskem in Porenskem. Omenja Kolpinga v Kolinu nad Renom, ki je začel s 24 somišljeniki, in danes jih je med Nemci na milijone. Spomi-nja se Windhorsta, ki je mogočen mejnik v zgodovini nemškega katoličanstva. An-gleški katoliki se vzgledujejo na centru.

O razvoju in stanju katoliških orga-nizacij predava P. Vonavka: Deviza mora biti: proti društvu društvo. Da imajo soc. demokrati danes 87 poslancev, temu se imajo zahvaliti društvom. Socialno vprašanje bo rešeno v senci križa ali pa sploh ne bo rešeno. Društva morajo biti tovarne za kolportažo katol. tiska.

Redakter Světlík omenja društvene organizacije moravskih katolikov. Na Mo-ravi imamo 1500 katol. organizacij, vsa-ko nedeljo 80 do 100 shodov, sedaj usta-novimo deželno zvezo obrtnikov, zvezo žen in deklet in telovadno zvezo. Na Mo-ravskem skoro ni vasi brez katol. dru-štva.

O stavkah, mezdi in kartelih sprego-vori inženir Dostalek: Liberalna načela so razdelila družbo na tabor organizova-nega kapitala in na tabor organizovanega dela. Kapital hoče dobiti moč, vlado nad celim svetom in se poslužuje sredstev, ki ničijo eksistenco slabših. Stavka je opravičena takrat, ako delavstvo brani poš-te-ne zahteve in takrat, ako je nadeje na zmago, ako je premišljena, ako ima veste-ne in poštene voditelje in ako je delavstvo složno. Delavstvo, delodajalci in država si morajo osvojiti dve krščanski čednosti: pravičnost in ljubezen. Država mora de-lodajalce opominjati, da je delavec njih bližnji; kakor je stavka skupna obrana del., tako so obrambno sredstvo kapitalistov karteli, ki so opravičeni tam, kjer se hoče-jo zavodi obraniti pred nepoštenim kon-kurentom. Žalibog ima večina kartelov tendenco finančno uničiti slabše industrije. Kaj stori država proti temu? Pusti jih, ker po izreku finančnega ministra nima pri roki zakonov, da kartelnike kaznuje, dasi priznava, da so zlo. Z zakoni obvarovati narode pred sesavci v velikem slogu, se država boji, ker bi stopila na glavo židov-skemu gadu. Kakor je naloga države, napraviti dobre razmere med delavcem in tovarnarjem, tako je dolžnost države, od-stranjovati škodljive kartele, ki ničijo ek-sistenco celih narodov, kajti, kdo določa ceno premogu — Guttman; kdo določa ceno sladkorju — karteli. Kdo diktira ceno petroleja vsemu svetu? Rothschild in Ro-ckeeller, kdo združuje železo, cin, med in ostale kovine? — karteli, kdo znižuje ceno žitu? — karteli itd.

Kanonik dr. Burian pravi, da se katol. shodi manevri, pri kojih se vežbajo gene-rali in moštvo. Katoliški shodi kažejo, da rastemo. **Predlaga, da se priredi vsako-letno češki katoliški shod** in vedno v dru-gi škofiji, kar se je enoglasno sprejelo.

(Dalje.)

Splošna stavka kranjskega popir-nega delavstva.

traja naprej. Delavstvo ni šlo na led Taus-sigovi fabriški gospodi. Nečuveno je pa, kako blati »Slovenski Narod« pošteno de-lavstvo. V poned. piše: »Znana je sirovost in podivjanost v Preski in okolici. Odkar je pa bilo ustanovljeno katoliško izobra-ževalno društvo v Preski in odkar se je pričela stavka v papirnicah, so razmere neznosne, človek ni več varen svojega življenja.« — V nedeljo, 30. t. m., je skli-cal Gostinčar v društvenem domu v Pre-ski shod. Na ta shod je hotel tudi iti tvor-niški uradnik gosp. M. Vagaja, ki je dober narodnjak. Komaj pa je prišel do dru-štvenega doma, so planili zborovalci ka-kor divjaki po njem in gotovo bi ga ubili, ko bi jim ne ušel. Ljudi pobijati ter jih ob-belem dnevu na javni cesti napadati, to so torej, gospod »Pomarančar«, sadovi va-

šega katoliškega izobraževalnega in devi-škega društva«. Vagaja piše v pisarni. Na shod je bil poslan, da poroča tvornišskemu vodstvu. Pooblastila, da se pogaja z delav-stvom, ni imel. Preški gospod župnik ga je opozoril, naj ne gre na shod. Mož se je pa vedel zelo oblastno. Delavstvo je to razjezilo in zapodilo ga je, da je bežal. Če bi bil pameten, bi bil ubogal župnika, nič bi se mu ne zgodilo, kakor se ni nič pripe-tilo ob delavskih demonstracijah po shodu v nedeljo in ponedeljek popoldne, dasi je delavstvo demonstriralo pred fabriško go-spodo in pred Koppom.

Dne 1. septembra je bil tako-zvan »kritičen dan« za stavkujoče delav-stvo v Vevčah in Medvodah. Uradniki so storili vse, da bi spravili ljudi brezpogojno v delo. Dobilo se je nekaj neznačajnežev, ki so pri tem pomagali direktorju in urad-nikom. Celo noč je bilo delavstvo na stra-ži. Čete žandarjev so stražile, ne da bi imele povod nastopiti. Delavstvo se je vedlo dostojno in mirno, ter je pokazalo, da si ne da zlomiti stavke.

Vse drugačne volje pa je bil ravnatelj v Vevčah. Ta mož, ki meni, da delav-stvo ne sme imeti svoje volje, se je ba-je grozno jezil. Pravijo, da si je jezo ohladil nad nekim stolom in svojim klobukom. Ubogi stol je polomljen in ga čaka menda še peč.

Ravnatelj bi bil veliko bolj storil, če bi bil nekoliko ogledal samega sebe. Na me-stu tovarn v Vevčah, Goričanah in Medvo-dah so bili orožniki pod nadzorstvom častnikov in tudi okr. glavarstvo je po-slalo komisarje.

Delavstvo vstraja in bode vstrajalo do zmage.

AVSTRO - OGRSKA.

Cesar.

Vladarjevo zdravstveno stanje je bi-lo tudi dne 2. t. m. prav zadovoljiv. Nahod je izginil, kašelj je redek. Cesar je dobre volje.

Češki deželni zbor.

Na shodu nemških agrarcev je nagla-šal dr. Schreiner potrebo, da nastopijo Nemci skupno v češkem deželnem zboru. Preosnovi deželnega volivnega reda pri-trde Nemci le, če se vpoštevajo njihove narodne zahteve.

Shod trgovskih zbornic v Pragi.

Udeležnike shoda trgovcev zasliši tudi nadvojvoda Karol Franc Jožef. »Narodni Listy« pričakujejo, da se bodo pri vabilih ozirali tudi na praške jezikovne razmere. Češka javnost ne more več trpeti prezi-ranja češčine v praškem dvorcu, kjer je bila prejšnje čase češčina državni jezik.

Madžari in ruski general Volodomirov.

Ogrska združena levica je izjavila, da je nevarno agitacijsko hrvaško potova-nje ruskega generala Volodomirova ne le Ogrski, marveč tudi vladarski rodbini in izpodkopava mednarodni ugled države.

Srbski radikalci.

Srbska radikalna stranka je zborovala v Novem Sadu. Glede na patriarhovo vo-litev so izvolili dvanajstoroč, ki ima na-logo, da izposluje z vlado kompromis.

Bosansko vprašanje.

Voditelj ruskih kadetov, poslanec du-me Miljukov, ki potuje po Hrvaškem, je izjavil, da zdaj ni primeren čas za rešitev bosanskega vprašanja, ker bi povzročala rešitev zgolj političke zapletitjaje.

Ničnostna pritožba Siczymskega pred ka-sacijskim sodiščem.

Kasacijsko sodišče je 2. t. m. razprav-ljalo o ničnostni pritožbi Siczymskega, ki je bil, kakor znano, obsojen na smrt, ker je umoril gališkega namestnika, grofa Po-tockege. Ničnostna pritožba, ki sta jo se-stavila dr. Pressburger in držav. poslanec Okuniewski, graja, ker je odklonilo sodišče več predlogov zagovorništvu, med nji-mi tudi predlog, naj se preišče Siczymsky-jevo duševno stanje in pa, ker je predsed-nik nepravilno resimiral. Dr. Okuniewski naglašja, da je celo grofica Potocki prosila za pomiloščenje in predlaga, naj razsodbo razveljavijo in odkažejo zadevo drugemu porotnemu sodišču. Zastopnik generalne prokurature je predlagal, naj se pritožba zavrne. Najvišje sodišče je ugo-dilo pritožbi, razveljavilo smrtno obsodbo lvovskega porotnega sodišča in ukazalo, da se vrši nova razprava pred lvovskim porotnim sodiščem, ker je sodišče odklo-nilo predlog zagovorništvu, da naj preišče-jevo zdravstveno stanje Siczymskega.

Praške cevi.

Kestranek objavlja daljšo izjavo proti trgovinskemu ministru, v kateri vzdržuje svoje prvotne trditve, češ, da novim odje-malcem ni mogel dati takih ugodnosti pri dobavi železa, kakoršne imajo stari odje-malci, osobito pa ne Braliku, za katerega je posredovalo trgovinsko ministrstvo, da-si je Bralik pristaš stranke, ki ji pripada

tudi trg. minister. Poslanec Bralik izjav-lja, da ni zahteval od Kestraneke nobenih ugodnosti, marveč le take pogoje, ki jih imajo druge tvornice. Tožil bo Kestraneke in »Prager Tagblatt«.

Vladni načrt za državnozbornsko zase-danje.

»Narodni Listy« objavljajo, da pred-loži vlada državnemu zboru 1. redni proračun za leto 1909, 2. šestmesečni proračunski provizorij za leto 1909, 3. trgovin-sko pogodbo s Srbijo, 4. odlok skupnega ministrstva, ki je uveljavil s 1. septem-brom srbsko trgovinsko pogodbo, 5. po-državljenje Severno-zahodne železnice, južno-severne nemške zvezne železnice in državne železnice, starostno in invalidno zavarovanje in mogoče tudi češko jezikov-no postavlo. Srbska trgovinska pogodba in proračunski provizorij morata biti rešena do 1. decembra.

Aehrenthala

zasliši cesar že danes. Iz lšla potuje Aeh-renthala v Solnograd, kjer se snide s Titto-nijem.

C. IN KR. ARMADA.

Potovanje častnikov po Sredozemskem morju.

Parnik »Thalia« nastopi 28. oktobra iz Trsta čez Krf, Malto, Tunis, Al-žir, Tanger, Gibraltar in Napoli studijsko in okrepčevalno potovanje avstrijskih častnikov. V Trst se povrne »Thalia« dne 29. novembra.

Ostri strelji iz vojaškega vlaka.

V bližini postaje Sv. Valentin je med vožnjo vojaškega vlaka iz vlaka padlo več ostrih strelcev. Vlak so ustavili. Dognali so, da so neki poddesetnik in dva rezer-vista infanterista streljali iz voza na ptiče. V Št. Hipolitu je »lovce« aretirala voja-ška patrulja.

VSEANGLEŠKI KATOLIŠKI SHOD V LONDONU.

London, 2. septembra. Od 9. do 12. t. m. se vrši v Londonu prvi vseangleški katoliški shod, ki se ga udeleže kato-ličani cele Angleške. Poleg Ircev pride na shod tudi jako veliko Kanadcev. Na shod pride nad 12.000 oseb. V papeževem ime-nu pride prvič na Angleško s svojim dvo-rom papežev legat kardinal Vanutelli. Pa-peža probujena verska zavest angleških katoličanov zelo veseli. Shod je v zvezi z 19. mednarodnim evharističnim shodom, na katerem bo nad 100 škofov.

Izpred sodišča.

IZPRED TUKAJŠNJEGA POROTNEGA SODIŠČA.

Strastna loteristovka. Jožefa Knavs, sprevednikova vdova in babica, pristojna v Rateče pri Zidanem mostu, živela je leta 1904 na Reki, kjer je bil njen soprog kot sprevednik. Za obitelj je delal obu-tev čevljar Navratil, katerega si je ve-dela Knavs s svojim ljubeznjivim obnaša-njem v svojo popolno oblast vjeti. Obdol-ženka je namreč strastna loteristovka ter je v te namene zaigrala ves svoj denar. Ko ji je pa primanjkovalo sredstev, pridobi-la si jih je sleparskim potom, in sicer na ta način, da je ponaredila na raznih lote-rijskih listkih številke ter izkoriščala Nav-ratilovo lahkovernost, češ, da je zadela terno, da pa je momentano z denarjem v zadregi; prosila ga je posojila s pripom-bo, da bo takoj, ko denar dvigne, svoj dolg poravnala. Navratil ji je res vse verjel, dal ji vse svoje prihranke, in ko ji je vse izročil ter je obdolženka zahtevala novih posojil, izposodil si jih je drugod, da je obdolženko zadovoljil. Končno, ko je uvi-del, da Knavs le svojega dolga ne porav-na in je silil na povrnitev, izmislila si je novo zvijačo. Pokazala mu je več pisem, ki jih je bila sama spisala in na svojo adre-so odposlala; v teh pismih je bilo navede-no, da je Knavs zares v loteriji zadela in da bodo dobitki kmalu izplačani; podpi-sane so bile neke ljubljanske kolektanti-nje, katerih imena je sama ponaredila. Da bi pa njene trditve še verjetnejše vplivale na Navratila, oddala je na Reki na svoj naslov brzobjavke, v katerih se zagotavlja, da bodo dobitki kmalu izplačani, naslov oddaje, Reka, je izpremenila v Ljubljano ali pa Maribor. Po odbitku nekaj malih poplačil trpi Navratil 780 K škode. Med tem je bil njen mož z Reke v Ljubljano prestavljen. Tu je bilo treba zopet novih sredstev pridobiti, in sicer na nov način. Jožefa Knavs je prišla v trgovino Ljudo-vika Widmajerja ter mu rekla, da kakor izprašana babica potrebuje posteljo, po-steljino opravo in nočno omaro za vspre-jem porodnic, navedla je obenem, da ji je soprog v to privolil. V to svrhu je poka-zala gospej Widmajerjevi neko ponare-jeno listino, češ, da je to dovoljenje njene-ga moža. Marija Widmajer je obdolženki verjela in ji izročila zaželjene reči za ce-no 272 K 70 h proti temu, da poplača ta

dog v mesečnih obrokih po 20 K. Jožefa Knavs je dala na kup le 9 K, kupljene reči pa je, mesto da bi jih spravila na dom, prodala takoj nekemu tukajšnjemu stari-narju za slepo ceno 75 K, ta denar pa takoj v loteriji zaigrala. Na enak način, kakor je osleparila Cirila Navratila, osleparila je tudi v Spodnji Šiški gostilničarko Marijo Francot za 250 K, ter Jožefino Čepak, ženo sprevednika, za 100 K. Ko je bil njen mož, ki je postal nadsprevednik, prestav-ljen z Reke v Ljubljano, seznanila se je z Jožefino Čepak, s katero sta v eni hiši stanovali. Tej in Mariji Francot je pra-vila, da je veliko terno zadela, da pa je primorana na denar čakati; pokazala jima je ponarejene loterijske listke, in po tej zvijači je dobila posojila, katerih ni nikdar vrnila. Pri prejšnji porotni obravnavi je tajila, da je mislila Cirila Navratila ope-hariti, in se izgovarjala, da sta skupno stavila v loterijo, zato bi bila pa tudi skup-no dobitek delila. Sedaj pa zločin prizna-va, taji pa, da bi bila imela namen, koga oškodovati. Tudi glede njenega duševne-ga stanja se je po izvedencih dognalo, da je povsem odgovorna za svoje dejanje, in kakor so priče navedle, tako zgovorna ter premetena, da se ji mora vsak vvesti na limanice. Porotniki so bili mnenja, da ob-toženka ni imela namena goljufati stranke, ampak prisiliti usodo do možnosti, da po-plača vse dolgove. Porotniki so izrekli, da ni kriva, in sodišče jo je oprostilo.

Dnevne novice.

+ Č. g. Gregor Einsp'eler, prošt tinjski, je imenovan knezoškofijskim konzi-storijalnim svetnikom. Na mnoga leta!

+ Nemški šolski nadzornik za Kranj-sko. V nemških krogih se govori, da je imenovanje nemškega šolskega nadzor-nika gotova stvar. To bi bilo tako izzi-vanje kranjskih Slovencev, ki bi gotovo izzvalo odločen odpor!

+ V vipavski Log v nedeljo, dne 6. septembra! Slavnostno zborovanje v Lo-gu obeta biti nad vse lepo. Veliko število priglasenih društev iz vipavske okolice in vse Goriške kaže, da tako lepega zborova-nja še ni bilo v Logu. Zato opozarjamo še enkrat vsa bratska društva in vse somiš-ljenike, da se te lepe manifestacije goto-vo udeleže v velikem številu. Spored slavnosti je naslednji: Ob 3/4 9. pridejo goriška društva v Log. Pri slavloluku jih pozdravi v imenu vipavske zveze nje predsednik g. župnik Marčič in v imenu vipavskega ljudstva dež. poslanec gosp. Fr. Lavren-čič. Društva odkorakajo nato na določena mesta v veliko romarsko cerkev v Logu. Cerkvni govor govori gosp. Vuga, vikar v Gorici. Nato je sv. maša, po sv. maši od-korakajo društva zopet v istem redu na prostor k slavnostnemu zborovanju. Tu govore držav. in dež. poslanec dr. Žitnik, dr. Breclj in nadučitelj iz Trnovega gosp. Ravnikar. Po slavnostnem zborovanju je skupen obed (mrzle jedi). Ob 2. uri so slo-vesne pete litanijske M. B., a nato se prične ljudska veselica na prostem, pri kateri na-stopajo pevski in tamburaški zbori naših društev kakor tudi razni govorniki. Ob 6. uri zvečer se veselica zaključí. Vabimo torej še enkrat vse prijatelje, ki se zani-majo za našo organizacijo, in tudi vse, ki ljubijo pošteno zabavo, da pridejo v ne-deljo zanesljivo v Log. Društva, ki se ho-čejo udeležiti slavnosti, a tega še niso naz-nanila, naj to takoj store z natančnim šte-vilom članov, ki hočejo opoldne v Logu obedovati, na naslov zvezinega tajnika g. Ivana Debevca, župnika v Budanjah. Zla-sti društva, ki hočejo priti s svojo zastavo, naj to tako naznanijo, da moremo še ob pravem času naznaniti na glavarstvo.

k »Braniku« odgovor ali nekaj besedi »Družbi sv. Cirila in Metoda«. Iz Velikov-ca se nam piše: Ravnokar sem dobil v ro-ke zadnjo številko »Branika«, v katerem berem notico: »Družbine vžigalice so iz-občene iz »Narodnega doma« v Velikov-cu. Strast je slepa. Živeli obmejni Slo-venci!« — Gospodje, pometajte s svojo slepo strastjo pred svojim pragom! Da, vaša »strast« je bila slepa na lanski skup-ščini, da ni uvidela, kake posledice je ro-dil »strasten« nastop slovenskih liberalnih dijakov. Ti in pa tisti, ki so jih podpirali, so bili slepi; mi drugi smo pa žalostne po-sledice naprej videli. V svojem glasilu po-zivljate venomer k slogi vseh stanov! Vse prav! Toda lanska skupščina je pokaza-la, da bi vi radi imeli slogo le pri nabira-nju prispevkov, v vodstvu pa bi bili radi sami liberalci. Zakaj ste za letos sklicali skupščino na nedeljo, ko ne utegnejo priti duhovniki? Za tako slogo ste. Mi se za-hvalimo za njo! Gospodje pri vodstvu, kakor hitro bode na podlagi pravičnega kompromisa sprejeli v vodstvo tudi može iz katoliške stranke, ne pa samo denarja iskali pri njih, bodo v »Narodnem domu« v Velikovu zopet družbino vžigalice.

+ Novo izobraževalno društvo. Za Sv. Križ pri Kostajevici je bila nedelja,

30. avgusta, znamenit, pomenljiv dan, kajti ustanovilo se je novo slovensko katoliško izobraževalno društvo. Po večernicah so se zbrali fantje in moške v dvorani gospoda Rutarja, kjer se je vršil ustanovni občni zbor. Domači veleč. g. župnik Kosmas Pavlič, ki je bil voljen predsednikom tega zborovanja, je vse navzoče prav prisrčno pozdravil in podelil besedo zastopniku »Slovenske krščansko-socialne zveze« iz Ljubljane g. dr. Val. Rožič, ki je nato v ljudnem govoru razložil socialni in gospodarski pomen izobraževalnih društev na verski in narodni podlagi. Veliko navdušenje je sledilo govornikovim besedam. Takoj se je oglasilo 90 članov, ki so pristopili k društvu. Ko so se prebrala nato še nova društvena pravila, ki so se odobruje vzela na znanje, je povzel h koncu še besedo g. bogoslovec A. Komljanec, ki je v lepem in navdušenem govoru naslikal, kako bo novo društvo branilo naše najlepše svetinje: vero in narodnost in na podlagi teh dveh gradilo in širilo izobražbo in blagostanje. Po teh navdušenih besedah je predsednik zborovanja veleč. g. župnik Pavlič zaključil to lepo slovesno zborovanje. — Izvolil se je sledeči odbor: Granec Josip, predsednik; Govekar Fr., podpredsednik; Fatur Jak., tajnik; Hribar Fr., tajnikov namestnik; Marolt Fr., blagajnik; Jarkovič Al., blagajnikov namestnik; Glinšek Jož., knjižničar. Pregledovalca računov sta: veleč. g. župnik Kosmas Pavlič in Prah Anton.

+ **Umrli je g. Viktor pl. Wurzbach-Tannenberg**, star 53 let. Pogreb bo 4. tega mes., ob 6. uri popoldne v Litiji. — V Preserjih je umrla trgovka gospa Josipina Hrovatin, rojena Kodella.

— **Slovenska ljudska šola v sredini Trsta** otvori 1. in 2. razred dne 15. t. m.

— **Nesreča na Krškem.** V Savo je padla in utonila Ana Račič iz Viher pri Krškem. Reva je bila skoro popolnoma slepa. Vendar je lezla malone vsaki dan čez Krški most na Videm baje k maši. Most je sedaj zaradi popravil deloma razdrt, varnostne naredbe so nezadostne. Tako je slepa žena zašla na odprtino in padla v vodo. Ljudje so gledali za utopljeno, ki jo je nesla deroča Sava proti Brežicam, vendar rešiti je ni skušali nihče, ker ni bilo nobenega čolna blizu. — Tu naj spregovorim eno o našem mostu. Na vprašanje, kaj je večno, bi šaljiyec lahko odgovoril: Večno je popravljanje krškega mostu. Vsako leto se most popravlja, in to popravilo traja vse poletje. Menda se dela po polzevo, da se več zasluži. To večno popravljanje zelo moti promet, ki je čez ta most večji od onega pri Brežicah. Vprašamo, ali bi ne bilo pametno, da se vedno razdrapani leseni most nadomesti z železnim in bi prenehala tista zoper-na večna popravila, ki stanejo dosedaj toliko, da bi za tisti denar naredili dva železna?

— **Roparski umor v prodajalni zagrebškega zlatarja vdove Lavrič.** V Zagrebu je neki neznanec prerezal vrat v prodajalni Lavričevi, oropal blagajno in všel. Šele čez eno uro je našel Lavričev sin mater s prerezanim vratom, ki so jo odpeljali v bolnišnico, a ni verjetno, da ji rešijo življenje. — Od druge strani čujemo, da so roparskega morilca v Zagrebu izsledili in aretovali v osebi nekega Ivana Sveteca. — Druga vest iz Zagreba trdi, da je storilec 23letni trgovski pomočnik van Stebe.

— **Nesrečen dan** je bil za družino Kožuhevega žagarja na Vrhniki 28. avgust. Oče je skočil raz stene na kup plev; v plevah je bil zasut otep slame, na katerem mu je spodrsnilo, da si je nogo zlomil. Ravno isti dan mu je padel v vodo okrog tri leta star otrok; mati je to opazila ter priskočila svojemu ljubljencu na pomoč; a utonila bi bila oba, da ju niso v bližini nahajajoči se ljudje rešili. Nesreča res nikoli ne počiva.

— **Tele se je obesilo.** Dne 31. avgusta je bilo v Domžalah na vozove naloženo 12 eksemplarov živine. Med živino je bilo tudi neko tele privezano na vrvi, ki se je med vožnjo zapelo med rogove neki kravi. Krava je vrv nategnila in ko so v Sežani odprli voz, našli so tele obešeno, mrtvo.

— **Srečkanje praške razstavne loterije.** Glavni dobitek (60.000 K) je zadela serija 534, šte. 268, dva druga glavna dobitka sta zadela seriji 461, št. 594, in serija 701, št. 659, četrti dobitek serija 636 številka 942, peti serija 94, št. 189. Poleg teh dobitkov sta še dva dobitka po 1000 K in mnogo manjših dobitkov.

— **Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Podbrdu** (Goriško) bode imelo na praznik, t. j. dne 8. septembra, ob 3. uri popoldne predavanje. Predava g. deželni in državni poslanec dr. Ev. Krek. K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi — odbor.

— **Žrtve alkohola.** Janez Kodran, 19 let stari fant v Čirčicah pri Kranju, je iz-

pil en liter žganja, ker so ga drugi plačali. Potem so ga vlekli v neko turščo. Žganje se je vnelo v njem, postal je črn in je nenkrat izdihnil dušo. Umirajoč si je raztrgal obleko raz život.

— **Ubil se je.** Iz Preddvora se nam poroča: Danes, v torek, dne 1. septembra, so poslali domači desetletnega dečka Janeza Šavsca iz Bašlja na Belo, da prinese raznih stvari iz prodajalne. Domači so bili na polju, in ko se je fantič vrnil z Bele in se ustavil pri njih, ga je oče še priganjal, da naj gre hitro domov, češ, da mora gnati krave na pašo. Fantič gre res proti domu v Bašelj, ali ob potu stoječe češplje so ga zmotile toliko, da je položil culico, v kateri je nesel blago iz prodajalne, na pot in splezal na leseno ograjo, da si odtrga par češpelj. Ograja se mu je zlomila in padel je tako nesrečno na tla, da je obležal mrtve. Našla je fantiča mrtvega p. d. Ančnikova, ki je povedala domačim, za katere je to že tekom enega leta drugi udarec nesreče. Lani namreč, dne 16. septembra, je oče Blaže Šavs po nesreči ubil enega izmed svojih sinov, vsled česar je stal pred ljubljansko poroto, ki ga pa je oprostila, in sedaj se je ubil drugi sin. Res obžalovanja vredna rodbina! V tem slučaju seveda ne zadene krivda nikogar.

— **Roko si je zlomil pri telovadbi** vipavski načelnik telovadnega oddelka brat Jožef Kobal.

— **Požar.** V soboto proti večeru je pričelo goreti v vasi Zaloše, ki leži med Podnartom in Otočami župnije Dobrava p. Kropi. Dvema posestnikoma je pogorelo vse, hiša in hlev. Drugo vas so ljudje rešili, ki so delali z velikim pogumom. Ena hiša se je vnela petnajstkrat, in so jo vendar rešili. Gasilec so se srajce na hrbtu vnmale, a niso se hoteli umakniti. Ljubljani so Savo prebredli. Ponesrečenca sta potrebna pomoči. Eden si je ravnokar vse novo naredil, a pogorelo mu je, predno je notri prišel in ga je zato občutno zadelo. Drugi pa je že sicer pomoči potreben. Priporočata se usmiljenim srcem.

— **Smrt v tujini.** V Flemingu Kansasu je umrl Anton Medved, doma iz litijskega okraja, v Elly, Minn., je pa umrl Matija Lovšin iz Sušja pri Ribnici.

— **Gosenče leto.** Spomladi je bilo ne navadno veliko gosenic po našem sadnem drevju. Naredile so ponekod veliko škodo. Zdaj pa so se znova pojavile in žugajo ves pridelek prihodnjega leta uničiti. Na sadnem drevju je namreč v velikih pajčolanastih mešičkih vse polno mlade zalege, ki se bo spomladi razlezla in pokončala mlado brstje. Treba je torej te mešičke nemudoma z drevja postrčiti in jih na primernem kraju sežgati, ker se lahko vsled ugodnega vremena gosenice še letos izležejo in tako škodo podvoje.

— **Po vrhovih Karavank in kamniških planin** je te dni že nekoliko snežilo. Od tod pri nas tako nizka temperatura (+ 90 R). Na Tirolskem je sneg zapadel vse višje hribe.

Ljubljanske novice.

lj **Udeleženci cerkveno-glasbenega tečaja** so imeli danes pri frančiškanih skupno sveto mašo. Med mašo je pel frančiškanski mešan zbor pod vodstvom č. g. Hugolina krasno Ebnerjevo mašo brez orgel. Že delo samo stoji na višku glasbeno-cerkvene umetnosti. Do popolne veljave pa mu je pripomoglo lepo prednašanje pevskega zbora, ki ga že dobro poznamo. Čista izgovarjava, jasna vokalizacija in druge fine so povzdignile mašo do umetniškega viška. Žal, da je napovedani Credo izostal. Mislim, da lahko priznamo, da je sedaj frančiškanski zbor najboljši cerkveni zbor na Kranjskem, ki konkurira marsikateremu zboru, n. pr. dunajskemu, ki ima dobro plačane in dobro izvežbane profesionaliste v svoji sredi. Zelo lepo so se prilagodile petju orgle v rokah našega Stankota, ki je v lepi harmoniji z mašo izpolnil pavze. Užitek je bil velik, umetniški vtis najboljši.

lj **Imenovan** je za računskega svetnika računski revident g. Adolf Langof v Ljubljani.

lj **Cesarjev spomenik.** V ponedeljek si je komisija ad hoc (da je bil zraven tudi g. svetnik Jan Duffé, se samo po sebi ume), ogledala še enkrat prostor v parku pred justično palačo. V sredini parka so prostor zagradili, zdaj kopljejo temelj in potrebnega kamnja so tudi navozili. 4. oktobra se spomenik odkrije. Smo radovedni, kam bo cesarjev kip obrnen. Nekateri šaljivci priporočajo, da so na magistratu nekateri za to, naj se spomenik „okolu vrti“, da bo vsem ustreženo.

lj **Kako židovski akcijonarji južne železnice ljubljansko mestno občino — odirajo.** Ravnateljstvo je izjavilo, da kratkomalo ne da odpreti prej tiste nove železne brvi čez prelaz, dokler se občina ne zaveže, brv razsvetljevati in — snažiti.

Konstatovalo se je pa zdaj, da si uprava te železnice ni upala od nobene mestne občine pri zgradbi in preuredbi novih kolodvorov staviti takih drznih zahtev kot ravno pri ljubljanski.

lj **Šolski pouk za policijo** bode od slej imelo zopet moštvo ljubljanske policije. Pred vsem naj obč. svet stráža za 15—20 mož pomnoži, ker Ljubljana se je v zadnjih 15 letih za 8—10 tisoč ljudi pomnožila in na vse strani razširila. Kaj pomaga teorija pri pouku, če pa v praksi često ni policije najti tam, kjer bi — morala biti!

lj **Slovensko gledališče.** Dne 1. t. m. so se zbrali večinoma že vsi člani slovenske drame, opere in operete. Letošnja gledališka sezona se začne z dnem 2. oktobra in sicer z dramsko predstavo.

lj **Vojski pešci** vseh polkov so se danes ponoči vrnili s posebnimi vlaki z vaj v Ljubljano

lj **Orožništvo na Viču** je, kakor čujemo, izsledilo in aretovalo dva tata koles, in sicer sta bila v komplotu nek mizar in nek mehanik. Dve kolesi so baje že dobili. Najbrže se bo štrana razvila in brčkone sega njihov delokrog še kam drugam.

lj **Plinovo razsvetljavo** so te dni upeljali v naslednjih ulicah in cestah: Na Sv. Petra cesti (do križpota Resljeve ceste); dalje Prečne in pa Kolodvorske ulice (do Štrukljeve hiše.) Prihodnje dni se bode montiranje nadaljevalo.

lj **S preiskovanjem tal v strugi Ljubljance** poleg frančiškanskega mostu so pretekli torek delo končali. Baje so vrtali 18 metrov na globoko ter našli pri 16 m še ilovico v tleh, v ostalem pa so naleteli že na peščena tla. Sedanji frančiškanski kameniti most se ob osuševanje podere, kamen pa porabi za stranske opore novemu železobetonskemu mostu z jednim samim obokom, kakršnega ima sedanji jubilejski most. Tudi nekoliko nižje ga pomaknejo v črto s Stritarjevo ulico.

Obraznava proti morilcu vipavskega dekana Pangercu bo v ponedeljek.

lj **O bratih »Sokolih«** se po Ljubljani to-le govori: Minoli teden so najeli bratje »Sokolci« na Ledini več mladih fantov, da bi jim spravili kamenje s travnika poleg ledinske šole, kjer mislijo prirediti javno telovadbo. Za plačilo so fantom obljubili po kronci, ko je bil travnik očeden, so pa bratje »Sokolci« takoj pozabili dane obljube in fante odpodili brez plače. Fant pa, ne bodisi leni, so šli in vse kamenje nazaj nametali. Včeraj smo pa videli brate »Sokole«, ko so si travnik sami čedili.

lj **Semenj.** Dne 2. t. m. je bilo na mesečni semenj prignanih 581 konj in volov, 243 krav in telet, skupaj 824 glav. Kupčija je bila pri goveji živini prav dobra, ker so prišli po njo Lah, pri konjih pa dobra. Cena goveji živini je bila 56 do 64 h kg žive vage.

Štajerske novice.

š **Odborova seja** S. K. S. Z. za Štajersko je v četrtek ob 5. uri popoldne v uredništvu »Slov. Gospodarja«.

š **Shod pri sv. Roku ob Sotli.** V nedeljo, dne 6. septembra, se vrši pri sv. Roku ob Sotli shod »Slovenske kmečke zveze« ob 11. uri popoldne v posojilnični dvorani. Govori državni poslanec dr. Korošec.

š **Shod pri sv. Florijanu pod Bočem.** V nedeljo, dne 6. septembra popoldne ob pol 4. uri se vrši zborovanje pri sv. Florijanu ob Boču pri gosp. Vizovišku. Govori g. državni poslanec dr. Korošec. Kmetje in delavci se na te shode uljudno vabite.

š **Shod v Šmartnu pri Velenju.** Na Mali Šmaren, dne 8. septembra, bo v Šmartnu pri Velenju shod »Slovenske kmečke zveze« ob 3. uri popoldne pod župnikovim kozolcem. Govorijo gg. državni poslanec Pišek, potovalni učitelj Pušenjak in drugi. Somišljeniki, udeležite se shoda v obilnem številu!

š **Poročila** sta se gospod Fr. Voglar, učitelj v Celju, in gospa Anica Voglar, rojena Knapič. Bilo srečno!

š **Ali so uradniki na mariborskem kolodvoru tudi za Slovence?** To vprašanje se mi je vsililo zadnje nedeljo na mariborskem kolodvoru, kjer sem bil priča dogodku, da slovenski potnik, zahtevaje vozni listek v slovenščini, istega ni dobil. Ali se naj potem Slovenci zavoljo par uradnikov učijo nemški, ko so vendar vsem jezikom zajamčene enake pravice?

š **Sprejemajo** se v zavodu šolskih sester v Celju učenke in šoli odrasle deklice na stanovanje in hrano. Te imajo priložnost učiti se vsakovrstna ročna dela, hospitirati v otroškem vrtcu in vaditi se gošpodinjstvu.

š **Štajerski Slovenec** ustreljen v Ameriki. V Lincolnu je neki Litranec ustrelil Slovenca iz Poljčan, Andreja Sprogerja, katerega je imel za ptiča na visokem drevesu, kjer je Sproger trgal grozdje.

Razne stvari.

Cirkus Barnum & Bailey ponesrečil. Iz Amerike poročajo: Cirkus Barnum & Bailey, ki je imel predstave v Vancouverju, je pri Port Kellisu, kakor se od tam poroča, ponesrečil. Cirkus se je vozil v štirih vlakih. Štirje vagoni prvega vlaka so skočili raz tir in padli raz nasip. Osem uslužbencev Barnuma je bilo pri tem nevarno ranjenih, trije so smrtno poškodovani.

Vlom v mrtvaško rakev. V rakev bivšega češkega deželnega maršala je bilo vlomljeno. Ukraden je nekemu mrtvemu knezu črni viteški križec nemškega viteškega reda.

General morilec. Zaprlj so in izročili najvišjemu sodišču generala Cervantesa, ker je usmrtil ljubimca svoje žene. General Cervantes je bil svoj čas član vojnega sveta, ki je obsodil na smrt mehikanskega cesarja Maksimilijana.

Avstrijca ustrelila dva Italijana. Iz Essna ob Ruhri poročajo, da so se peljali skupaj v vozu trije Italijani in dva Avstrijca, ki so se sprli med seboj. Avstrijca sta ustrelila Italijana in pobegnili z vozom.

Požrl kačo. V biharski županiji na Ogrskem je požrl 16letni sin posestnika Schenkla kačo, ki mu je lezla v usta. Zdravnik je poizkušal zamaž, da odpravi kačo z mlekom in z drugimi sredstvi. Zdravniki nameravajo kačo odpraviti po operaciji.

Oče in sin samoumorilca. Pri Landsbergu sta se po prisrčnem slovesu vrgla oče in sin pod brzovlak, ki ju je raztrgal v drobne kose.

Odkrita delavnica ponarejenih bankovcev. V Milanu je odkrila policija v nekem litografskem zavodu obsežno ponarejevalnico bankovcev. Policija je zaprla ravnatelje, delovodje in 40 delavcev.

Vlom v Rotšildov grad. Na Angleškem so poizkusili neznanci vlomiti v grad avstrijskega častnega generalnega konzula Alberta Rotšilda. Vlomilce so še pravočasno opazili, enega prijeli, drugi je pa všel.

Telefonska in brzojavna poročila.

SESTANKI DRŽAVNIKOV IN AVDIJENCE.

Ischl, 3. septembra. Cesar je danes ob pol 10. uri sprejel v avdijenci ministra za zunanje zadeve Aehrenthala. Aehrenthal odpotuje še danes v Solnograd in se jutri ondi sestane z italijanskim ministrom za zunanje zadeve Tittonijem.

Ischl, 3. septembra. Cesar je sprejel v daljši privatni avdijenci prestolonaslednika Franca Ferdinanda.

PREPOVED SOKOLSKEGA SHODA V ZADRU POTRJENA.

Zader, 3. septembra notranje ministstvo je potrdilo rešitev dalmatinskega namestništva, s katero je isto prepovedalo sokolski shod v Zadru.

NOVA OPORA VOJNE MORNARICE V DALMACIJI.

Dunaj, 3. septembra Poluotok Pelješac, postane opora vojne mornarice. Poluotok spremene v otok. Kanal, ki ga v to svrhu izkopajo, bo 8 metrov globok. Na poluotoku in kopnini zgradijo utrdbe.

ZOPET HRVAŠKA BANKA V AMERIKI PROPADLA.

New York, 3. septembra. Bančna tvrdka G. A. Skrivanič v Allegheni je napovedala konkurz, kar je zopet hud udarec za ameriške Hrvate.

CARICA BOLANA.

Berolin, 3. septembra. »Lokalanzeiger« poroča, da se ruska carska dvojica poda na potovanje po finskih vodah zato, da carica okreva od hude srčne bolečine, katero so povzročila razburjenja zadnjih let. Carica je tako slaba, da so jo na ladjo morali nesti.

ŠTRAJK NA BALKANSKIH ŽELEZNICAH.

Berolin, 3. septembra. Štrajk na orientalski železnici ima za posledico, da je že zdaj ves promet skoroda ustavljen. Tudi poštni promet vsled tega zelo trpi.

* **Dr. Tomiškova Grška slovnica** (cena 3 K) in dr. Svetinov Verouk za V. gimn. razred (cena 2 K 80 vin.), je ravnokar odobrilo visoko c. kr. ministrstvo za bogočastje in pouk. Obe knjigi je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Aprobacije »Grške vadnice« se pričakuje v par dneh ozir. vsaj do pričetka šole.

* **Cenik slovenskih muzikalij**, cerkvenih in svetnih, za vse potrebe je ravnokar izdala »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cenik je vsakemu brezplačno na razpolago.

2167

Franja 'pl. Wurzbach-Tannenberg roj. Rozina naznanja v lastnem in v imenu svojih otrok, Tončke, Milke, Tilke in Fanči ter vseh sorodnikov prežalostno vest, da je njen iskrenoljubljeni soprog, oziroma oče, brat, svak in stric, gospod

Viktor pl. Wurzbach-Tannenberg

gostilničar in posestnik, občinski svetovalec v Hotiču, častni član prostovoljnega gasilnega društva v Smartnem

dne 2. septembra ob 4. popoldne po dolgem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 53. letu starosti, mirno preminil.
Zemski ostanki dragega pokojnika se bodo v petek, dne 4. septembra ob polu 6. popoldne v hiši žalosti blagoslovili in na pokopališču v Litiji položili k večnemu počitku. Sv. zadušne maše se bodo služile v cerkvi v Litiji in v Smartnem.
V Litiji, dne 2. septembra 1908.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
2	9. zveč.	734'5	11.3	sl. svzh.	oblačno	
3	7. zjut.	35'1	8'2	brezvetr.	"	0'0
	2. pop.	34'1	19.8	sl. svzh.	sk. jasno	

Srednja včerajšnja temp. 12'5°, norm. 16'7°

Dr. Ivan Oražen

zopet ordinira.

2159 2-2

Postrežnica

za cel dan se išče. Znati mora vsa hišna opravila. Plača K 20.— in hrana. Predstaviti se ni potreba ako ni pridna in snažna. Naslov pove upravništvo. 2165 1-1

Zvestega in pridnega 2162 2-1

konjskega hlapca

veščega pisave sprejme proti dobremu plačilu M. Ivančič, veleposestnik v Medvodah.

2 učenca

za mizarsko obrt sprejme takoj Jan. Kuhar, mizarski mojster v Vižmarjih št. 69. pri Ljubljani. 2163 3-1

Prodajalka

za konfekcijo, v šivanju popolnoma izurjena, se takoj sprejme. Naslov pove "Upravništvo Slovenca". 2164 3-1

Blagajničarka

in piccolo

se sprejmeta takoj v kavarni "Austria" v Ljubljani. 2149 2 2

Napake v dijeli

2108 4 1

odstranja Rogaški Styria-vrelec (medicinalna voda). Za vino, konjak itd. se priporoča "Templjev vrelec"

Na prodaj je:

1 dobro ohranjen bilard z 10 queens, cena 70 K; 2 omari, ena velika in ena mala, za spravljjanje ledu; mala še dobro ohranjena, cena 20 K; velika dvodelna, cena 50 K; 2 veliki skoro novi železni peči, za kurjavo s premogom (Füllöfen), cena 50 in 80 K, pri

2151 3-1

Ivanu Wakonlöggu.

Zahtevajte zastoj

Na franke moj veliki, bogato ilustrirani glavni cenik s nad 3000 slikami vseh vrst uhodov, srebrnih in stališ ur, kakor tudi vseh vrst solidnih zlatih in srebrnih, godbenega orodja, ikonične in vsakega blaga po izvirnih tovarniških cenah.

Nikot remont. ura K 7.—
Ivic. izvir. "Roskopf" pat. ura K 8.—
regist. "Adler Roskopf", nikot remont. s sidra K 7.—
Guldin rem. ura "Luna", kolesje s dvojnimi plaščem K 8.—
nebe rem. ura "Gloria" K 8.—
"oklep. veržica s rlučica na pere in karab. 15 gr težka K 10.—
može tako ura ali silid z "Luna" kolesjem K 10.—
ura s kolesjem K 200, hudika K 200, kuhinjska ura K 200, kolesarjska ura K 200

Za vsako ura dajemo plačilo jantvo!
Mikot ura: Zastojna določena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure Hanna Konrad, s. h. h. dvoraj sotožnik v Mostu (Brux) 654, Čaške. 8316 1-4

Gostilna

2112 3-3

pri "Raku" se takoj odda na račun. Krajevski nasip št. 4.

HIŠA

v Praprotnem p. Zidanem mostu z velikim sadnim vrtom, hlevom, podom, zidanim svinjakom in kovačnico z vsem orodjem, pripravna za vsako, posebno za gostilničarsko obrt, ležeča ob okrajni cesti, ki vodi na Krško, se pod zelo ugodnimi pogoji proda. Natančneje se poizve pri lastniku Janezu Fišter v Praprotnem št. 1, ali pa v pisarni dr. M. Piroa, odvetnika v Ljubljani. 2161 3-1

Sprejemem

pomočnika

z večletno prakso v špecerijski stroki. Ozira se le na izurjene detajliste, večje obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi. Vstop ali takoj ali najkasneje do 15. oktobra t. l. Tudi se sprejme inteligentna in izurjena

prodajalka

iste stroke. 2166 3-1

Karol Planinšek, Ljubljana.

Novost v Ljubljani!

Vsled mnogostransko izraženih želja nabavili so se aparati z zračnim pritiskom in se je začelo s 1 septembrom t. l. svetovnoznano od vseh zdravniških kapotet za želodčne bolezni ordinirano 2160 4-1

plzensko „prazdroj (zimsko) pivo“

iz meščanske pivovarne, napolnjevati v

steklenice.

Steklenice (10/10 po 60 v. in 5/10 lit. — ne 4/10, kakor so običajne v Ljubljani) dobivajo se po 30 vinarjev v

plzenjskem sanatoriju „pri Roži“

v Židovskih ulicah v Ljubljani.

Steklenice dostavljale se bodo v za ta namen nabavljenem vozu dvakrat na dan v hiše, ako se jih najmanj 10 naroči.

Naročila sprejemajo se v točilnici, kjer naj blagovoli naročnik svoj naslov v zato pripravljeno knjigo zabilježiti, ali pa potom dopisnice naslovljene na restavracijo „pri Roži“ v Ljubljani.

Na doželo pošiljajo se zaboji po 25 ali 50 steklenic.

Ako se shrani pivo v kleti s temperaturo okoli 8—10°R, garantuje se, da bo isto ostalo 14 dni čisto in se bo dobro penilo.

Gg. gostilničarjem, kavarnarjem, trgovcem z jestvinami itd. dovoli se primeren popust.

Za šolsko mladino: „Angleško skladišče oblek“

jesenske in zimske obleke, površnike in dežne plašče, suknje v največji izberi in po čudovito nizkih cenah prodaja

O. BERNATOVIC

1326

Ljubljana, Mesna trg št. 15.

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Zalec in Laško

priporoča svoje izberno pivo. — Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko).

Zaloga Spodnja Siška (telefon št. 187).

Poživite na dom sprejema restavracije „Narodnega Doma“ g. Kržičnik. (Telefon št. 82.)

Podružnica

v Spljetu.

Delniška glavna I
I I K 2,000.000. I I

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica

v Celovcu.

I Rezervni fond I
I 100.000. I I